

Čet, 23-9-2021, 12:22:25

Komentirajte

Kolumne

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (1)

Objavljeno: 17. kolovoza 2021.

5 komentara

Gdje počivaju zemni ostatci dr. Ivana Šretera?

U deset nastavaka donosimo priloge o najviše pozicioniranom hrvatskom dužnosniku ubijenom u Domovinskom ratu, pakračkom liječniku dr. Ivanu Šreteru (1951. – 1991.), o tridesetoj obljetnici njegove otmice na barikadi u Kukunjevcu (18. kolovoza 1991.) i ususret 70. obljetnici rođenja (22. prosinca 1951.). Njegovo tijelo još nije pronađeno.

Čovjek koji je živio patnje drugih

Pitanje svih pitanja nije razjašnjeno u posljednja tri desetljeća, prašina zaborava polako odnosi sjećanja, a biologija svjedoke vremena. Unatoč silnim naporima „Zaklade dr. Ivan Šreter“ (utemeljene 22. prosinca 2002. godine), ključnoga odgovora nema od 29. kolovoza 1991. godine. Tada je 39-godišnjega predsjednika Kriznoga štaba za Zapadno-slavonsku regiju i ravnatelja Specijalne bolnice u Lipiku posljednji put vidio dr. Vladimir Solar (1941. – 2018.), supatnik u zatočeništvu unutar kuće pok. Jele Buzdum u selu Branešci nedaleko od Pakraca, na kućnom broju 110. U toj je kući dr. Šreter zatočen nakon uhićenja 18. kolovoza na barikadi u Kukunjevcu, postavljenoj isključivo radi njegova zaustavljanja na povratku sa službenoga zagrebačkoga puta, a sljedećega dana pridružio mu se u uhićenju i dr. Solar. Osim što je ustanovio brojne prijelome na tijelu posve modra, napačena i pretučena dr. Šretera, pokušavao ga je barem tih jedanaest dana održati živim. U hrđavu plavom lončiću skupljao je kupine ubrane uz stražarsko bdijenje pobunjenih Srba. Doktor Šreter štrajkao je glađu, siguran do kraja svojega ovozemaljskoga života kako „komšijama“, zbog liječničkoga znanja i utjecaja, više vrijedi živ nego mrtav. Lokalni milicijski zapovjednik Branko Pavić kratko je priopćio doktoru Solaru 6. listopada u logoru Bučje: „Šreter je likvidiran!“ Likvidiran, baš kako je i stajala direktiva na papiru uz Šreterovo ime, napisana rukom jednoga od srpskih isljednika Veljka Svakidana, pronađena poslije oslobođenja tog područja krajem 1991. i početkom 1992. godine. Isti taj Svakidan, uz krivnju za zločine nad hrvatskim braniteljima u Kusunjama, jedina je pravočasno osuđena osoba za ratni zločin nad dr. Šreterom, iako nikada nije, ni pred sudom ni u neformalnim razgovorima, otkrio tko je, kada i gdje ubio najviše pozicioniranoga hrvatskoga dužnosnika u Domovinskom ratu. Privatne istrage i inicijative Uprave za zatočene i nestale pri Ministarstvu hrvatskih branitelja te Udruge branitelja RH, prema pojedinim svjedočenjima i medijskim napisima, vode prema najmanje dvanaest osoba koje žive (i pod promijenjenim identitetom) u Republici Srbiji, Australiji, ali i na području Republike Hrvatske.

Prvorođenac iz Aleje kestena

Životopis Ivana Šretera mnogo je dublji od osnovnih faktografskih podataka. Rođen je 22. prosinca 1951. godine, kao najstarije dijete oca Josipa, krojača iz Prekopakre, i majke Danice (rođene Pulić), kućanice. Josip Šreter preživio je Križni put na Bleiburgu. Imao je u središtu Pakraca vlastitu krojačku radnju, a poslije je do umirovljenja bio zaposlenik tvrtke „Odjeća“. Župnik pakračke župe Uznesenja BDM Franjo Korenić krstio je Ivana 6. siječnja 1952. U krsnom je listu, uobičajeno za ono vrijeme zbog reguliranja vojne obveze, 2. siječnja upisan kao datum rođenja. Kuma prvorođenca iz Aleje kestena (tijekom komunizma i Šetalište Jovice Markovića) bila je obiteljska prijateljica, kućanica Fanika Ražov. Kuća Šreterovih bila je poslije blagoslovljena i dvjema djevojčicama, Ivanovim sestrama Verom (r. 1955.) i Anikicom (r. 1959.). Odgoj u katoličkom duhu mali Ivan brzo je oplemenio ministrirajući uz dugogodišnjega pakračkoga župnika Josipa Pašića. Često je nazivan „prvim do popa“, što je dežurnim službama komunističkoga sustava rano upalo u oko. Nakon osnovne i srednje fizioterapeutske škole u rodnom gradu od godine Hrvatskoga proljeća 1971. studirao je, diplomirao i specijalizirao fizijatriju na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Kako su prednost pri upisu imali gimnazijalci, išao je na dodatne instrukcije iz latinskoga jezika. Stanovao je, većim dijelom zagrebačkih godina, u Studentskom domu „Moša Pijade“ (danas „Ivan Meštrović“), kao i u tetinoj kući u Ulici Moše Pijade (danas Medveščak), nedaleko od Gupčeve Zvijezde.

Fizijatar s teološkim znanjem

U akademskoj godini 1973./74. upisao je tadašnji Teološki institut za laike. Sve je predmete odslušao, ali zbog obveza na primarnom studiju, nije polagao ispite. Teološku izobrazbu primio je od vrsnih profesora, primjerice, Tomislava Janka Šagi-Bunića, Vjekoslava Bajsića, Josipa Turčinovića, Bonaventure Duda, Ivana Goluba i ostalih. Unatoč svim obvezama, pohađao je redovito i studentski vjeronauk, najprije u bazilici Srca Isusova u Palmotičevoj ulici, a poslije u crkvi sv. Vinka Paulskoga u Frankopanskoj ulici, koji je vodio glasoviti svećenik Tomislav Ivančić.

HR kalendar

- 23. rujna 1992. – ratna zbivanja
- 23. rujna 1991. – ratna zbivanja
- 23. rujna 1876. rođen Franjo Horvat Kiš
- 23. rujna 1669. utemeljeno sveučilište u Zagrebu
- 23. rujna 1526. Krsto Frankopan izabran za "regenta i protektora" Hrvatske
- 22. rujna 1993. – ratna zbivanja
- 22. rujna 1991. – ratna zbivanja
- 22. rujna 1913. rođen Božidar Kavran

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr

Prava adresa za tvoj osmijeh

Pravo je vrijeme za novi osmijeh. Upit pošalji i X% popust ostvari Centar

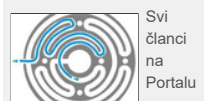
Dental Ostojić

Kontakt

Poveznice

Snalaženje

smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrtu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi_pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Korisničko ime

Lozinka

Zapamti me

- o Zaboravili ste korisničko ime?
- o Zaboravili ste lozinku?

Ime i prezime (i djevojačko prezime)		IVAN ŠRETER	
1	Dan, mjesec i godina rođenja	2.1.1952.	
2	Mjesto rođenja, općina, soc. republika (slovenska područja)	PAVRAC HRVATSKA	
3	Adresa stalnog boravka (travanjska ulica, broj)	Dr. J. Marković 17. PAVRAC	
4	Spol i bračno stanje	MUŠKI NEŽEN.	
5	Narodnost	HRVAT	
6	Državljanstvo i republičko državljanstvo	HRVATSKA	
7	Materin jezik	HRVATSKA	
8	Ime	JOSIP	
8	Zvanje i zanimanje	PAVRAC	
9	Ime	DANICA	
9	Zvanje i zanimanje	DOMAĆICA	
9	Stalno boravište i tačna adresa	PAVRAC	
10	Ime i prezime, zvanje, mjesto boravka i tačna adresa skrbnika	Pandora moja Pajdola 290	
11	Stan (ulica i broj) slušača u mjestu studija	INDEX 700/70 MED FAK	
12	Odje je bio upisan prošlog semestra		
	Isprava na temelju koje se moli upis, broj i datum izdavanja i tko ju je izdao; opća ocjena o završnom ispitu	NE	
	Prima li stipendiju, stud. kredit ili potporu od koga, od kada i koliko mjesečno, adresa davaoca	NE	
	Da li je regulirao vojnu obavezu	NE	
	Da li je završio ili polazio drugi fakultet višu školu	MED. FAK 11 GOD	
	Da li je u radnom odnosu i kod koga	NE	

Šreter je pohađao i Teološki institut za kulturu laika u Zagrebu

Mat. broj 1073
God. upisan I god stud. 1973/74

IVAN ŠRETER
2.1.1952.
PAVRAC HRVATSKA
Dr. J. Marković 17.
PAVRAC
MUŠKI NEŽEN.
HRVAT

Otac Josip preminuo je na blagdan sv. Ilije 20. srpnja 1975. godine, spletom okolnosti na dan povratka pakračkih vjernika s hodočašća u Francuskoj, među kojima su bili Ivan, majka Danica i sestra Vera. Nakon sprovoda, kao jedini muškarac u kući, mladi se Šreter morao sam uzdržavati, prihvaćajući raznovrsne poslove preko studentskoga servisa. Radio je, među ostalim, i ono što je rijetko tko želio među vršnjacima – posao smetlara u „Čistoći“. Pomagao je tetinju obitelji u trešnjevačkoj radionici u izradi i prodaji figurica od gipsa. Zanimljivo, uza sve obveze fakultativno je slušao i predavanja na studiju filmske i televizijske režije pri tadašnjoj Akademiji kazališne umjetnosti. Nije se ženio, ali još za vrijeme studija posvojio je s majkom Danicom dječaka Vitomira, koji je poslije uzeo prezime Šreter.

U zatvoru zbog dviju riječi

Zbog dviju riječi, „umirovljeni časnik“ umjesto „penzionirani oficir“, upisanih u zdravstvenom kartonu Steve Majstorovića iz Nove Gradiške, nakon novinske hajke Gorana Babića u „Nedjeljnoj Dalmaciji“ 28. listopada 1984., odležao je pedeset dana u zatvoru u Bjelovaru nakon presude mjesnoga suda 1986. godine. Danas „čičica“ Babić, nekad moćni partijski cenzor, „svoje pjesme pjeva“ u miru beogradske izbe, kamo se sklonio s prvim zrcama samostalne hrvatske zore. Sjeti li se ikad članka „Jezik na smrt“ kojim je sedam godina prije najavio smrt doktora Šretera riječima: „Ludlomi, bjesnilom obuzetu beštiju valja liječiti, kako stari spisi kažu, otrovom, vatrom i željezom...“ Postoje li stihovi koji mogu oprati Babićevu tjeralicu u progonu dr. Šretera? Je li u živom besmislu mrtve savjesti sretan što su otrovne riječi postale javom na nepoznatom stratištu? I tih je zatvorskih dana dr. Šreter odbijao hranu, a od brojnih javnih osoba kojima je pisao pisma, primio je odgovor jedino od zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Franje Kuharića, s molbom da prestane štrajkati glađu.

Prvo radno mjesto dr. Šretera bila je opća bolnica u rodnom gradu. Poslije odlazi raditi u Specijalnu bolnicu u susjednom Lipiku, gdje početkom lipnja 1991. postaje i ravnatelj. Bio je i predsjednik podružnice Hrvatskoga

liječničkoga zbora za Pakrac, Novsku i Daruvar. Uza sve društvene aktivnosti, st **Domovini** čelu Kulturnoga prosvjetnoga društva „Sloga“ iz Pakraca. U susret demokratskim promjenama **Domovini** predsjednikom Općinskoga odbora HDZ-a Pakrac, a 29. srpnja 1991. godine – ukazom prvoga predsjednika RH dr. Franje Tuđmana – predsjednikom Regionalnoga kriznoga štaba za Zapadno-slavonsku regiju. Nakon spomenutoga uhićenja 18. kolovoza 1991. i mučeništva u Branešćima i Bučju gubi mu se svaki trag. I oni koji su po službenoj dužnosti mogli znati više, poput u „Bljesku“ uhapšenoga, pa puštenoga lokalnoga vođe pobunjenih Srba Veljka Džakule (potpredsjednika Vlade i ministra privrede tzv. Republike Srpske Krajine) – peru ruke od povezanosti sa Šreterovim tragičnim završetkom.

Pogled prema Hotelu Pakrac i Trgu dr. Ivana Šretera
Snimio: Zvonimir Atletić, GK

Plemenitost i mirotvorstvo dr. Šretera nagrađeni su barem posmrtno Redom Petra Zrinskoga i Frana Krste Frankopana s posebnim pletikom Odlukom Predsjednika RH od 14. rujna 1995. godine. Odlikovan je i Spomenicom Domovinskoga rata 24. svibnja 1996. te mu je posmrtno dodijeljen i čin počasnoga pukovnika Oružanih snaga RH. Dodijeljene su mu i Nagrada „Ladislav Rakovac“ za dugogodišnju požrtvovnu djelatnost i osobite zasluge u Hrvatskom liječničkom zboru (25. veljače 1995.) i Nagrada Grada Lipika za životno djelo (4. listopada 1998.). Trg uz kapelu sv. Ivana Nepomuka u Pakracu nosi ime dr. Ivana Šretera.

Široka duša pakračkoga hodočasnika

U neformalnom dijelu životopisa, koji približava osobnost – dr. Šreter bio je svestran čovjek s beskrajnim povjerenjem u čovjeka i čovječanstvo. Iznimno duhovit, volio je društvo, ples, čitanje povijesnih knjiga, film, fotografiju, katkad bi napisao i pjesmu. Imao je dijabetes, iako nije volio bližnje opterećivati svojom bolešću. Znao je zapaliti cigaretu, a boce žestokih alkoholnih pića, koja je svakodnevno primao u znak zahvalnosti, radije je prosljeđivao u obiteljske i prijateljske domove. Bio je široka pakračka duša, nimalo opterećen viškom kilograma od djetinjstva, osim kada bi, više iz znatiželje, otišao na dvomjesečnu salatnu dijetu. Jedan telefonski poziv bio je dovoljan da sjedne u svoj automobil i krene pomoći potrebitima, neovisno o dobu dana i noći. Lako se uživljavao u patnje drugih, preuzimajući, u skladu s mogućnostima, njihove boli i poteškoće. Proputovao je većinu europskih zemalja, uglavnom na župnim hodočašćima, tražeći utjehu u muci, križu i uskrnuću Isusa Krista, kojega je od malih nogu prihvatio kao Spasitelja. Okretao je drugi obraz u trenucima kada bi mnogi posegnuli za grubim riječima, prihvaćao je svakoga sugovornika u punini njegove osobnosti. Iskazivao je privrženost hrvatskomu nacionalnomu identitetu i težnju za slobodnom i suverenom Republikom Hrvatskom.

Bista dr. Šretera na pakračkoj Kalvariji
Snimio: Zvonimir Atletić, GK

U srijedu 18. kolovoza, na tužnu obljetnicu otmice (koja je proglašena Nacionalnim danom mirotvorstva odlukom Hrvatskoga sabora iz 2018.), bit će služena euharistija u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u 19 sati, uz prethodno polaganje vijenca kod biste dr. Šretera, postavljene, tako simbolično, na toj istoj pakračkoj Kalvariji, između crkve i Hrvatskoga doma dr. Franjo Tuđman. Poštovatelji Šreterova životnoga puta pohodit će mjesto njegove otmice u Kukunjevcu, a bit će upričćen i prigodni program ispred općinske zgrade, gdje je 30. svibnja 1991. održao miroljubivi govor „Okanište se tatora“. Nažalost, pobunjeni Srbi niti su slušali, niti naučili ijednu poruku: „Prodat će vas lažni tutori za sitan novac, a vi ćete i dalje s nama živjeti ovdje. Mi vam nikada nismo prijeli i ne ćemo vam nikada prijetiti. Okanište se ludih ideja.“

Što se može naučiti iz primjera dr. Šretera o hrvatskoj povijesti?

Ponavlja se, zaboravlja se, ne rješava se.

Članak je dio niza „Tragom dr. Ivana Šretera“, a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2021. godini Agencije za elektroničke medije.

Povezano:

- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (2)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (3)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (4)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (5)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (6)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (7)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (8)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (9)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (10) - svršetak

ALSO ON **PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA**

B. Stanić: Euharistija od Bruxellesa do ...

2 days ago · 1 comment

Bez obzira na to kako će završiti neka buduća europska politička ...

Razgovor s J. Jovićem: Hrvatski nacionalisti ...

2 days ago · 31 comments

O posljedicama korona-krize, potresima na desno-konzervativnom i lijevom ...

Istočnohrvatska jezična baština (4)

16 hours ago · 1 comment

Martin Jakšić hrvatski je publicist koji već godinama prikuplja hrvatsko jezično ...

Aladr

a day a

Minist: sustav politike